

Krajská vědecká knihovna v Liberci, příspěvková organizace
Wissenschaftliche Bibliothek in Liberec
Research Library in Liberec
Rumjancevova 1362/1, CZ 460 53 Liberec
telefon: +420 482 412 111, telefax: +420 482 412 122
library@kvkli.cz

Bibliothek Liberec

Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. *Die Welt ist alles, was der Fall ist.*
Nothing to be done. Sem, knihomilče, knihu zvláštní žádáš-li mít! Vede vrcholku krkonošských alpských objevů a se v Čechách po odpadnutí uďá první luhá země i na temeni Ještěda.
Blázniviny se rozševají nazdarbůh. *Knihovna Liberec*
Es war spät abends, als K. ankam. *Library Liberec*
»Kde jsem se to zase ocitl?« divil se Krték, když vyšplhal na svůj krtinec uprostřed dětského hřiště a zvědavě se rozhlížel.
Být básníkem, to není jenom tak. Mnozí odivilci, když se ocitli na počátku velkého měsíce června, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.
Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas. *Sivam śantamidjam varam lokapalam parabrahma lingam bhadže pandurangam.*
Dalle finestre di questa casa si vede il nulla. *Oh, moje Manon!*
Slunko bylo u samého západu a svatojánská broučci vstávali. *From fairest creatures we desire increase, that thereby beauty's rose might never die.*
Odpusť, kdo hvězdám nevěříš. www.kvkli.cz

Zpráva o výkonu regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji za rok 2023

březen
2024

Obsah

1. Základní cíle regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje a jejich zajištění.....	2
1.1 Síť veřejných knihoven v Libereckém kraji	2
1.2 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji	4
2. Plnění základních úkolů a standardů regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje.....	5
2.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy	7
2.2 Statistika a hodnocení činnosti knihoven	7
2.3 Vzdělávání knihovníků, porady.....	7
2.4 Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce.....	9
2.4.1 Zajišťování dopravy spojené s výkonem regionálních funkcí.....	10
2.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů	10
2.6 Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny.....	10
2.7 Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit	11
2.8 Servis automatizovaných knihovních systémů.....	12
2.9 Další služby zajišťované pověřenými knihovnami	12
3. Finanční zajištění regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji	13
Příloha: Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí v roce 2023	15

1. Základní cíle regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje a jejich zajištění

Krajská vědecká knihovna v Liberci v souladu se **Zákonem č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb** plní a koordinuje plnění regionálních funkcí v Libereckém kraji.

Náplň činnosti na krajské i okresní úrovni vychází z **Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky**.

Základním dokumentem na krajské úrovni je poté **Koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2021-2027**.

1.1 Sít' veřejných knihoven v Libereckém kraji

Na výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji se kromě Krajské vědecké knihovny v Liberci podílí tři další pověřené knihovny - Městská knihovna v České Lípě, Městská knihovna v Jablonci nad Nisou a Městská knihovna v Semilech.

Sít' knihoven a obsluhovaných knihoven v roce 2023:

Region	Pověřené knihovny		Profesionální knihovny		Neprofesionální knihovny		Z toho obsluhované knihovny
	Knihovny	Pobočky	Knihovny	Pobočky	Knihovny	Pobočky	Knihovny i pobočky
Česká Lípa	1	4	7	2	36	1	46
Jablonec nad Nisou	1	3	7	1	26	2	34
Liberec	1	6	10	0	46	6	62
Semily	1	1	8	4	56	2	68
Celkem	4	14	32	7	164	11	210

V roce 2023 bylo rozhodnuto o ukončení činnosti ve čtyřech neprofesionálních knihovnách, jejich zrušení se ale projeví až ve statistice za rok 2024. Byla zrušena také jedna pobočka profesionální knihovny. Kromě veřejných nabízí v Libereckém kraji své služby veřejnosti i 17 re-

gistrovaných knihoven se speciálními fondy - do počtu obsluhovaných knihoven nejsou započítávány, pověřené knihovny s nimi nemají uzavřené smlouvy o poskytování služeb. Na vyžádání jim ale pověřené knihovny mohou poskytnout metodickou pomoc.

V roce 2023 v okrese Česká Lípa došlo k ukončení činnosti knihovny v Horní Polici, obec rozhodla o jejím zrušení k 31. 12. 2023. Změnilo se také personální obsazení ve dvou neprofesionálních knihovnách – ve Sloupu v Čechách a v Oknech. V Místní knihovně Okna došlo i k dalším změnám, knihovna se přestěhovala a stala se tak bezbariérovou, byla dovybavena nábytkem a doplňky zejména pro dětské uživatele. Personální změna proběhla v Městské knihovně Doksy. Došlo i k jedné organizační změně, Městská knihovna ve Stráži pod Ralskem byla převedena pod Infocentrum Stráž pod Ralskem. Místní knihovna Jestřebí byla vybavena novým nábytkem, do knihovny také přibyl dětský koutek.

V okrese Jablonec nad Nisou došlo v roce 2023 k jedné významné změně v síti knihoven - Místní lidová knihovna Vlastiboř ukončila činnost, k 31. 12. 2023 však stále figuruje v evidenci Ministerstva kultury. V Obecní knihovně Skuhrov nahradila dlouholetou knihovnici pracovnice, která dříve působila jako vedoucí Městské knihovny Železný Brod. Co se týče prostorových úprav knihoven, v roce 2023 proběhla příprava na rekonstrukci prostor v Místní knihovně Zásada. V Rychnově u Jablonce nad Nisou až do konce roku probíhaly stavební práce na dokončení rekonstrukce budovy Tilia na náměstí Míru, kam bude začátkem roku 2024 přemístěn městský úřad, zdravotní středisko, knihovna a další městské organizace. Vznikne tak důstojné a bezbariérové místo pro setkávání občanů Rychnova.

V okrese Liberec v roce 2023 došlo k personálním změnám ve 4 knihovnách - v Kryštofově Údolí, ve Svijanském Újezdu, ve Vlastibořicích a v Rynolticích. Co se týče úprav prostor v knihovnách, v roce 2023 k nim docházelo spíše výjimečně. V knihovně ve Světlé pod Ještědem v Hodkách a Rozstání byly přeskupeny a aktualizovány knihovní fondy, v Hodkách se podařilo zrekonstruovat jednu z místností knihovny, kde je umístěno dětské oddělení. Tato místnost byla kompletně vybavena novým nábytkem a vymalována, v dalších letech by zřizovatel chtěl postupně obnovit i zbývající prostory knihovny. V Místní knihovně v Hlavici byla zprovozněna druhá místnost knihovny, která byla vybavena novým sedacím nábytkem pro chvíle relaxace a odpočinku.

K několika větším změnám došlo v roce 2023 v okrese Semily – úmysl zrušit knihovnu oznámily knihovny Místní knihovna Jestřabí v Krkonoších a Obecní knihovna Hnanice. K 31. 12. 2023 však stále figurují v evidenci Ministerstva knihoven jako aktivní. Městská knihovna Antonína Marka v Turnově také ukončila činnost pobočky Výšinka. V loňském roce byla

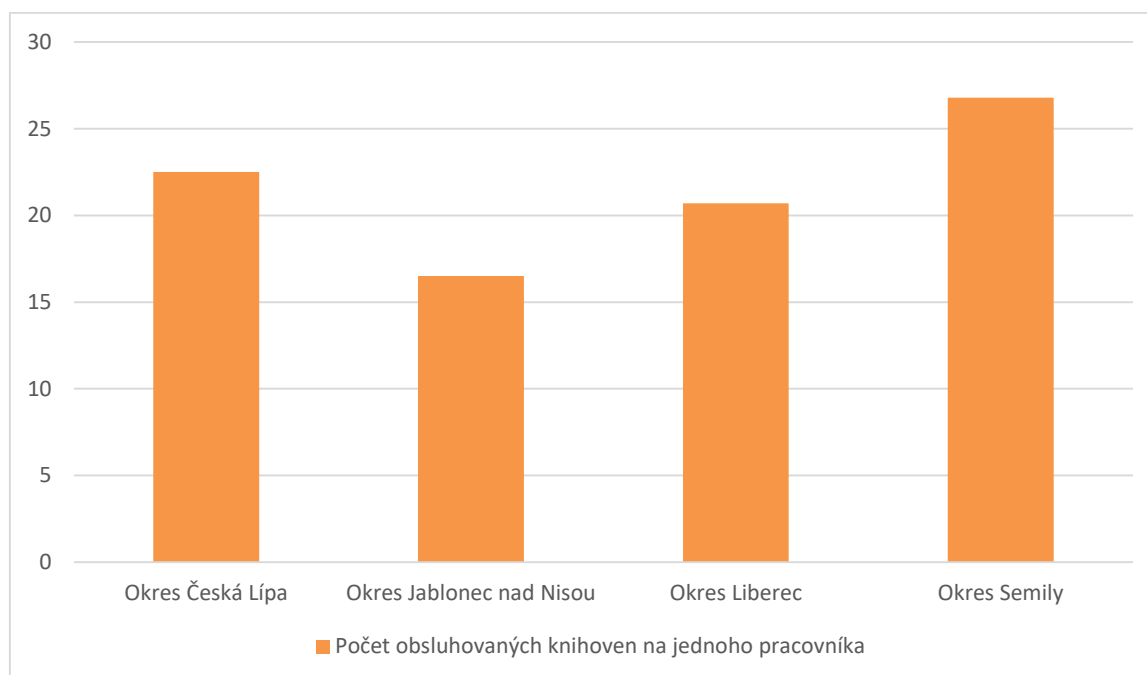
z důvodu rekonstrukce uzavřena Místní knihovna Loučky, v roce 2023 byla celková rekonstrukce prostor dokončena. V Obecní knihovně v Tatobitech proběhla částečná rekonstrukce, byla položena nová podlaha, došlo k renovaci regálů a výmalbě knihovny. V Místní lidové knihovně Libštát byl vybudován čtenářský koutek pro děti v rámci projektu Barevná knihovna dětem, který uspěl u Nadace ČEZ. Obecní knihovna v Chuchelně byla přesunuta do nově zrekonstruovaných prostor obecního úřadu. Místní knihovna v Horkách u Staré Paky ohlásila rekonstrukci na zimu 2023/2024.

1.2 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji

V Libereckém kraji zajišťovalo v roce 2023 výkon regionálních funkcí 11 pracovníků.

Oproti loňskému roku došlo ke snížení o 0,5 úvazků, které je způsobeno tím, že se do celkového počtu pracovníků již nezapočítává úvazek řidiče v okrese Česká Lípa. Kromě metodických pracovníků je do celkového počtu započítán i pracovní úvazek krajské metodičky a řidiče krajské knihovny zajišťujícího rozvoz výměnných fondů a dalších materiálů po okresech. Počet obsluhovaných knihoven na jednoho metodika je v kraji průměrně 21,8. Ve skutečnosti ale není rozložení v rámci okresů rovnoměrné, dlouhodobě vyšší počet obsluhovaných knihoven na jednoho pracovníka je na Semilsku.

Počet knihoven na jednoho metodika v roce 2023:

2. Plnění základních úkolů a standardů regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje

Rok 2023 byl pro regionální funkce v Libereckém kraji zcela v režimu normálního fungování po nestandardních letech spojených s pandemií COVID-19. Protiepidemická opatření se již nijak nedotkla standardů pro výkon regionálních funkcí. Můžeme pozorovat, že část statistických ukazatelů se vrací na původní úroveň před pandemií, ale přetrvává předpoklad, že některé již nedosáhnou původní výše v předkrizové situaci.

V Libereckém kraji je praxe v poskytování jednotlivých služeb v jednotlivých okresech odlišná, jak je možné vidět v tabulce níže. Vychází z dlouholetých zvyklostí a podmínek jednotlivých pověřených knihoven i knihoven a obcí v obvodu jejich působnosti. Každá z pověřených knihoven v některé z činností vykazuje vyšší výkony než ostatní, ať už se jedná vysoký počet zpracovaných knih, rozeslaných výměnných fondů apod. Vyšší počet knihoven na jednoho pracovníka na Semilsku je kompenzován poměrně nízkým nákupem z prostředků obcí, který nemá v této oblasti tradici.

Obecně je také platné, že menší procento prostředků na nákup výměnného fondu z celkové dotace na regionální funkce v Libereckém kraji (pohybuje se vždy pod celostátním průměrem) je vyváženo poměrně vysokým počtem nákupu do vlastních knihovních fondů knihoven, které zařizují pověřené knihovny. **Využití služby nákupu vlastního knihovního fondu prostřednictvím pověřených knihoven patří v Libereckém k nejvyšším ve srovnání s ostatními regiony. Totéž platí i o vynaložených finančních částkách.**

Statistické průměry výkonu služeb regionálních funkcí v roce 2023 v okresech:

	Okres Česká Lípa	Okres Jablonec	Okres Liberec	Okres Semily	Liberecký kraj celkem
Počet obsluhovaných knihoven (bez PK)	45	33	62	67	207
Počet přepočtených odborných pracovníků RF	2,0	2,0	3,0	2,5	9,5
Počet knihoven na 1 pracovníka	22,5	16,5	20,07	26,8	21,8
Počet metodických návštěv	181	72	124	168	545
Průměr na 1 pracovníka	90,5	36,0	41,3	67,2	57,4
Průměr na 1 knihovnu	4,0	2,2	2,0	2,5	2,6
Počet svazků VF v rozeslaných souborech	8 203	4 974	8 467	8 020	29 664
Průměr na 1 pracovníka	4 101,5	2 487,0	2 822,3	3 208,0	3 122,5
Průměr na 1 obslouženou knihovnu	227,9	155,4	151,2	154,2	168,5
Počet expedovaných souborů VF	129,0	75,0	174,0	233,0	611,0
Průměr na 1 obslouženou knihovnu	3,6	2,3	3,1	4,5	3,5
Počet sv. nakoupených z prostředků obcí	3 089	2 194	2 950	606	8 839
Průměr na 1 pracovníka	1 544,5	1 097,0	983,3	242,4	930,4
Průměr na 1 obsluhovanou knihovnu	68,6	66,5	47,6	9,0	42,7
Počet obsloužených knihoven	31	25	53	13	121
Průměr na 1 obslouženou knihovnu	99,6	91,4	55,7	46,6	73,0
Procento obsloužených knihoven z obsluhovaných	69 %	73 %	85 %	19 %	58 %
Počet zpracovaných sv. knih	3 218	2 720	3 115	1 264	10 317
Průměr na 1 pracovníka	1 609,0	1 360,0	1 038,3	505,6	1 086,0
Průměr na 1 knihovnu	71,5	82,4	50,2	18,9	49,8
Počet obsloužených knihoven	32	25	58	17	132
Procento obsloužených knihoven z obsluhovaných	71 %	76 %	94 %	25 %	64 %
Počet revidovaných svazků knih	17 681	10 931	46 697	8 871	84 180
Průměr na 1 pracovníka	8 840,5	5 465,5	15 565,7	3 548,4	8 861,1

2.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy

V rámci Libereckého kraje bylo v roce 2023 poskytnuto 821 konzultací a provedeno 558 metodických návštěv (včetně krajské funkce), vyplývajících zejména z aktuálních úkolů a požadavků knihoven. Konzultováno bylo více než v minulém roce, stav metodických návštěv je obdobný.

Konzultace jsou poskytovány telefonicky, emailem, případně při osobní návštěvě, v souladu s vykazováním jsou ale evidovány pouze časově náročnější konzultace delší než 30 minut. Metodické návštěvy pak probíhají přímo v knihovnách, většinou v den rozvozu nových knih a výměnných souborů, po dohodě i jindy. Konzultace i návštěvy řeší především aktuální problémy knihoven – práci s AKS, zaškolení nového personálu, pomoc se statistikou, přípravu projektů do programu VISK 3 apod.

Doporučené dvě metodické návštěvy na jednu obsluhovanou knihovnu ročně byly splněny v roce 2023 ve všech okresech.

2.2 Statistika a hodnocení činnosti knihoven

Sběr statistických dat v roce 2023 proběhl až na drobné problémy v pořádku, **celkem bylo zpracováno 215 statistických výkazů**. Data jsou ukládána v programu StatExcel, který je hrazen pro všechny okresy centrálně Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci, a všechna uložená data jsou elektronicky vložena i do systému Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu NIPOS. Statistická data se dále používají pro řadu dalších činností, například každoroční zhodnocení plnění standardů VKIS, vyhotovení výsledků činnosti knihoven aj.

2.3 Vzdělávání knihovníků, porady

Vzdělávání knihovníků v Libereckém kraji, které zajišťuje krajská knihovna, probíhalo ve dvou základních okruzích:

- Celoživotní vzdělávání knihovníků všech typů knihoven z rozpočtu regionálních funkcí a ve spolupráci s Regionálním výborem SKIP ČR, případně jinými subjekty (organizuje buď Krajská vědecká knihovna v Liberci, nebo jednotlivé pověřené knihovny)
- Vzdělávání v oblasti IT a nových technologií s podporou podprogramu VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků (organizuje pouze Krajská vědecká knihovna v Liberci)

Přehled vzdělávacích akcí pořádaných Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci v rámci regionálních funkcí v roce 2023:

- Knihovnická dílna - mediální gramotnost a kybernetická bezpečnost dětí
- Katalogizace pro pokročilé
- Mediální výchova pro dětské knihovníky
- Setkání zřizovatelů knihoven v Libereckém kraji
- Konference Současnost literatury pro děti a mládež 2023
- Mediální vzdělávání prostřednictvím knihoven
- Knihovnická dílna II - mediální gramotnost a kybernetická bezpečnost dětí
- Setkání knihovníků Libereckého kraje

Přehled akcí hrazených z projektu VISK 2 v roce 2023:

- Severská literatura v českých překladech
- Bezpečnost v online prostředí
- Jak na Google aplikace - Disk, Formuláře, Kalendář, Prezentace a Fotky
- Jak na jednoduchou grafiku v Canvě
- Robotika pro knihovníky
- Práce s programem Word pro mírně pokročilé
- Jak na Youtube pro knihovny

Krajská vědecká knihovna v Liberci se v roce 2023 obdržela dotaci z projektu **Rozvoj manažerských a digitálních kompetencí pracovníků kulturního a kreativního prostoru**, který byl realizován prostřednictvím Národního plánu obnovy a MK ČR a za finanční podpory Libereckého kraje. Díky tomu se mohli knihovníci účastnit 6 vzdělávacích aktivit zaměřených na komunikační a manažerské dovednosti; tyto aktivity ale nebyly primárně určeny knihovníkům. Kromě krajské knihovny pořádají vzdělávací akce i pověřené knihovny ve svých příslušných okresech. Tyto akce jsou určeny vždy knihovníkům z daného okresu.

Problémem stále zůstává účast na vzdělávacích akcích, resp. omezené možnosti některých knihovníků akcí se účastnit.

Celkově bylo knihovníkům v Libereckém kraji nabídnuto v minulém roce 33 akcí v délce 126 vyučovacích hodin, s celkovou účastí 554 osob ze 130 knihoven.

V roce 2023 se uskutečnily 2 porady ředitelů a metodiků pověřených knihoven. Při poradách byly projednávány tyto otázky - rozpočty, plány vzdělávání, informace z jednání odborných komisí a sekcí, příprava akcí, zajištění celostátních kampaní na podporu čtenářství a propagaci knihoven, probíhá výměna zkušeností apod. Porad se obvykle účastní i zástupce Krajského úřadu Libereckého kraje. **Pověřené knihovny navíc uspořádaly v tomto roce 10 dalších porad,** většinou městských knihoven.

2.4 Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce

Pro mnoho menších, zejména neprofesionálních knihoven v Libereckém kraji se jedná o nejdůležitější službu poskytovanou v rámci regionálních funkcí. Velké množství těchto knihoven, zejména na Semilsku, nakupuje do vlastního fondu minimálně nebo vůbec. **Celkový stav výměnného fondu v kraji se zásadně neliší od minulého roku a tvoří jej 111 780 knihovních jednotek.** Roční přírůstek výměnného fondu je také podobný minulému roku, tvoří jej **4 217 dokumentů.** Většinou se jedná o knihy, ale ve výměnných souborech se dají nalézt i audioknihy, časopisy a stolní hry. Roční úbytek činil 3 843 dokumentů.

Nákup dokumentů do výměnných fondů je hrazen z krajské dotace, v roce 2023 se jednalo o částku 1 000 078 Kč celkem za celý Liberecký kraj, což je 12,2 % z krajské dotace. Obecně menší procento na nákup výměnného fondu z celkové dotace na regionální funkce v Libereckém kraji je vyváženo poměrně vysokým počtem nákupu do vlastních knihovních fondů knihoven, které zařizují pověřené knihovny.

Cirkulace výměnného fondu v Libereckém kraji v letech 2022 a 2023:

Region	Počet obslužených knihoven		Počet expedovaných souborů		Počet svazků v souborech	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Česká Lípa	37	36	122	129	9 165	8 203
Jablonec nad Nisou	31	32	114	75	5 489	4 974
Liberec	56	56	190	174	8 362	8 467
Semily	50	52	210	233	7 290	8 020
Celkem	174	176	636	611	30 306	29 664

Co se týče cirkulace výměnných fondů, všechny obslužené knihovny obdržely v souladu se standardem nejméně dva soubory s nejméně 120 svazky, průměrný počet svazků na jednu obsluženou knihovnu pak činil 168,5.

2.4.1 Zajišťování dopravy spojené s výkonem regionálních funkcí

Krajská vědecká knihovna v Liberci zajišťuje dopravu spojenou s výkonem regionálních funkcí kromě Liberecka také pro Jablonecko a Semilsko (metodické návštěvy, rozvoz nových knih a výměnných souborů, nákupy knih), jednotlivé okresy mají pravidelně jednou týdně k dispozici automobil s řidičem. Na Českolipsku zajišťuje dopravu Městská knihovna Česká Lípa. **Dohromady bylo v roce 2023 v Libereckém kraji v rámci regionálních funkcí najeto 16 500 km.** V rámci nákupu a zpracování knih a distribuce výměnných fondů bylo v Libereckém kraji v roce 2023 rozvezeno téměř 40 000 svazků knih.

2.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Revize jsou v Libereckém kraji prováděny v souladu s Knihovním zákonem a knihovnám je při nich nabízena metodická i praktická pomoc. Časově i organizačně se jedná o velmi náročnou činnost. **Počet revidovaných svazků byl v roce 2023 v Libereckém kraji 84 180,** v přepočtu na 1 metodika je to 8 861 svazků. Počet aktualizovaných knihovních jednotek činí navíc 44 031 svazků.

2.6 Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny

V Libereckém kraji tradičně zařizují pověřené knihovny poměrně vysoký počet nákupů do vlastních knihovních fondů knihoven. Cílem této služby je, aby obsluhované knihovny měly vlastní, kvalitní a aktuální knihovní fond, který mohou obohacovat o knihy z výměnných souborů. **V roce 2023 tuto službu využilo v kraji 121 knihoven, pro které bylo zakoupeno celkem 8 839 svazků v hodnotě 2 116 175 Kč.** Jedné takto obslužené knihovně bylo nakoupeno v průměru 73 knih. Tuto službu v kraji využívá 58 % z obsluhovaných knihoven.

Stejně jako nákup, i zpracování knihovních fondů z prostředků provozovatelů knihoven je v Libereckém kraji běžná služba, kterou využívá 64 % z obsluhovaných knihoven. **V roce 2023 službu využilo 132 knihoven, zpracovaných jednotek bylo 10 317.**

Nákup knih z prostředků obcí v rámci regionálních funkcí v roce 2023:

Region	Počet zakoupených svazků	Počet obslužených knihoven	% obslužených knihoven z obsluhovaných
Česká Lípa	3 089	31	69 %
Jablonec nad Nisou	2 194	24	73 %
Liberec	2 950	53	85 %
Semily	606	13	19 %
Celkem	8 839	121	58 %

2.7 Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Podpora knihoven při transformaci na kulturní a komunitní centra obcí je již několik let zásadním úkolem metodiků – počty výpůjček i registrovaných čtenářů postupně klesají, ale knihovny přitom mají velký potenciál pozitivně ovlivnit společenské a kulturní dění v každé obci. Pandemie COVID 19 měla v tomto ohledu navíc devastující vliv na mnoho dalších kulturních subjektů v obcích – mnohé zanikly, a obecní knihovna je v mnoha případech poslední podobnou kulturní institucí v obci. V Libereckém kraji je poskytována pomoc v tomto směru převážně metodická, spočívá zejména v pořádání vzdělávacích a motivačních akcí, zprostředkování nabídek a výměně příkladů dobré praxe různou formou. Poskytnuté konzultace v této oblasti jsou statisticky započítávány mezi ostatní poskytnuté konzultace.

Celkově bylo knihovníkům v Libereckém kraji nabídnuto v minulém roce 9 vzdělávacích akcí na podporu těchto aktivit v délce 50 vyučovacích hodin, s celkovou účastí 220 osob.

Úzká spolupráce je navázána s Regionálním výborem SKIP Libereckého kraje, se kterým je pořádána (mimo jiné) i tradiční každoroční studijní cesta do knihoven mimo Liberecký kraj, důraz je přitom kladen na získání příkladů dobré praxe pro provoz i činnost knihoven. Ve spolupráci s Klubkem dětských knihoven Libereckého kraje je dvakrát ročně pořádána Inspirativní dílna, sloužící zejména k výměně zkušeností při práci s dětskými čtenáři. Podporována je i spolupráce s dalšími subjekty v místě působení knihovny, například možná spolupráce s MAS (Místní akční skupiny) i MAP (Místní akční plány). Samozřejmostí je pak zprostředkovávání nabídek, které by v tomto směru mohly být pro knihovníky relevantní.

Praktická pomoc při podpoře vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit pak tento rok činila 21 akcí pro 12 obslužených knihoven. Toto statistické vykazování je pro pověřené knihovny stále nové, lze předpokládat zvyšující se tendenci v průběhu dalších let.

2.8 Servis automatizovaných knihovních systémů

Služba byla v roce 2023 poskytována 99 knihovnám ve třech okresech, na Českolipsku, Liberecku a Semilsku, a proběhlo dohromady 196 zásahů. Na Českolipsku je zapojeno 30 knihoven do systému Tritius REKS, na Liberecku 52 knihoven v systému Clavius REKS nebo ARL REGKS, a na Semilsku 17 knihoven opět do Tritius REKS. Ostatní knihovny si servis automatizovaných systémů hradí samy, ale vždy je jim nabídnuta metodická pomoc.

V roce 2022 začal postupný přechod neprofesionálních knihoven okresu Liberec z knihovního systému Clavius REKS do knihovního systému ARL REGKS. Přechod je v současnosti plánován zhruba na pět let, zatím je připojeno 11 knihoven. Po zapojení všech knihoven dojde k podstatnému zjednodušení práce pro liberecké metodiky, kteří již nebudou muset pracovat ve dvou systémech zároveň.

2.9 Další služby zajišťované pověřenými knihovnami

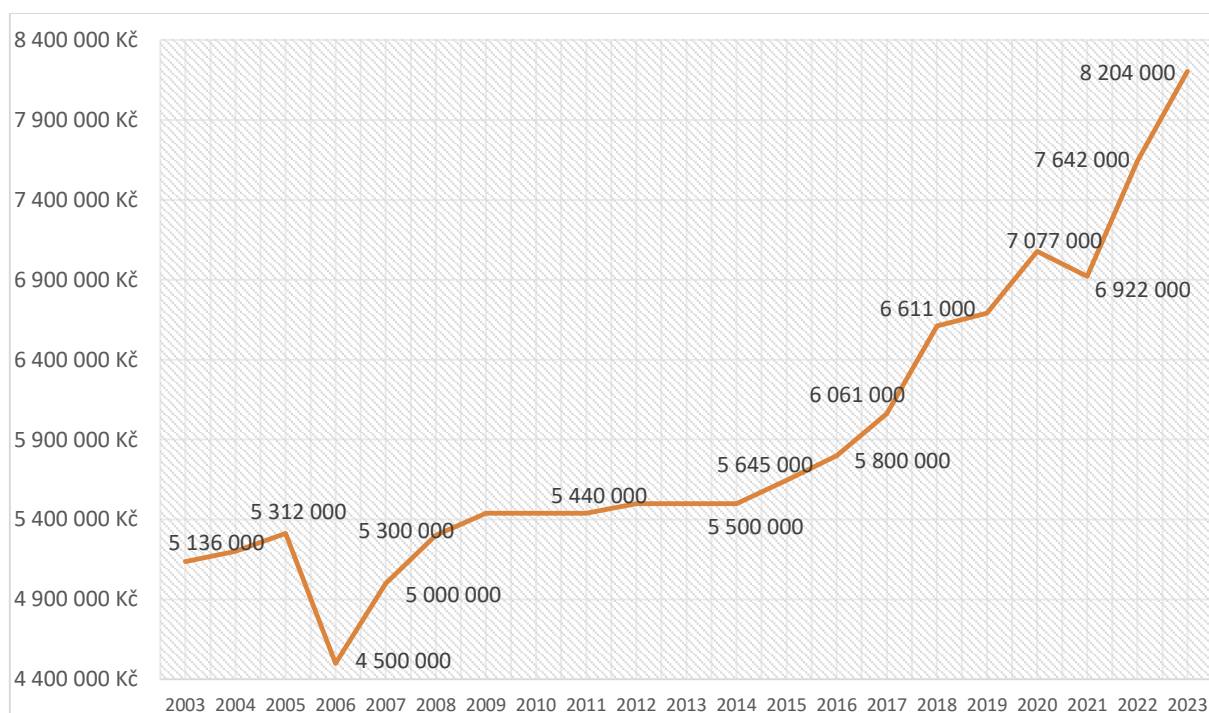
Mezi další služby, které jsou poskytovány obsluhovaným knihovnám, patří zejména tyto:

- Tvorba webových stránek pro knihovny regionu, na krajské i okresní úrovni
- Pomoc při tvorbě a aktualizaci webových stránek obsluhovaných knihoven
- Spolupráce s knihovnami se speciálními fondy a se školními knihovnami
- Distribuce materiálů pro knihovny (materiály k celostátním kampaním, metodické publikace apod.)
- Aktualizace údajů neprofesionálních knihoven v databázi ADR
- Objednávky a distribuce knih z projektu Česká knihovna
- Vydávání informačních listů pro knihovny apod.

3. Finanční zajištění regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji

Celková dotace na výkon regionálních funkcí pro rok 2023 v Libereckém kraji činila **8 203 582 Kč**. Na nákup výměnného fondu bylo uvolněno celkově 1 000 078 Kč, což činí 12,2 % z celkové dotace přidělené na regionální funkce. Mzdové náklady tvořily 78,1 % z celkové dotace na regionální funkce, jedná se o částku 6 407 236 Kč.

Vývoj financování regionálních funkcí v Libereckém kraji v letech 2003-2023:

Náklady na výkon regionálních funkcí byly v roce 2023 hrazeny pověřeným knihovnám z dotace Libereckého kraje na základě smluv uzavřených mezi Libereckým krajem a jednotlivými pověřenými knihovnami. Pro Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci se částka na výkon regionálních funkcí od roku 2016 stala součástí příspěvku na činnost a není samostatně vyúčtována. Liberecký kraj ustanovil v roce 2023 **pracovní skupinu k zajištění a financování regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji**. Cílem bylo analyzovat současný výkon regionálních funkcí a stanovit kritéria, podle kterých by bylo možné srovnatelně hodnotit výkon regionálních funkcí v jednotlivých okresech, a na základě toho případně změnit rozdělení finančních prostředků do okresů. Pracovní skupina došla k závěru 20. dubna 2023 a navržené změny financování regionálních funkcí se promítnou do roku 2024.

Rozdělení dotace pro regionální funkce v Libereckém kraji v letech 2020-2023:

Region	2020	2021	2022	2023
Česká Lípa	1 576 000 Kč	1 576 000 Kč	1 660 000 Kč	1 785 000 Kč
Jablonec nad Nisou	1 236 000 Kč	1 235 000 Kč	1 303 000 Kč	1 400 000 Kč
Liberec	2 688 000 Kč	2 534 000 Kč	3 020 000 Kč	3 232 000 Kč
Semily	1 577 000 Kč	1 577 000 Kč	1 659 000 Kč	1 787 000 Kč
Celkem	7 077 000 Kč	6 922 000 Kč	7 642 000 Kč	8 204 000 Kč

Celkově je dotace na výkon regionálních funkcí již několik let zařazena do mandatorních výdajů Libereckého kraje, s jejím schválením v základní výši proto nebyvají problémy.

Obecně platí, že pro kvalitní fungování regionálních funkcí je klíčové stabilní financování a jeho navázání na reálné změny v jednotlivých výdajích. Vzhledem k tomu, že téměř 80 % výdajů směřuje na pokrytí mzdových nákladů pracovníků zajišťujících regionální funkce, je nutná valorizace financí při navyšování platů pracovníků ve státní správě (kultuře). Obdobně, pro nákup výměnného fondu a ostatní náklady, je nutná valorizace dotace dle vývoje inflace. Jelikož je pro udržení nastaveného systému nejdůležitější udržení kvalifikovaného personálu, při jakékoli nečekané finanční situaci je nutná minimalizace ostatních výdajů. To se však vždy musí nutně odrazit v míře a kvalitě poskytovaných služeb. Proto by pro financování regionálních funkcí bylo optimální každoroční postupné a systémové navyšování dotace, jak je navrženo i v Konceptu zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2021-2027.

Příloha: Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí v roce 2023

0	Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023
1	Kraj	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký
2	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	MěK Česká Lípa	MěK Jablonec n. N.	MěK Semily	Okres Liberec	Krajská funkce	Celkem
3	Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	2,00	2,00	2,50	3,00	1,50	11,00
4	Počet obsluhovaných knihoven	45	33	67	62	3	210
5	Poradenská a konzultační činnost						
6	počet obslužených knihoven	44	33	59	62	24	222
7	počet poskytnutých konzultací	103	102	228	349	39	821
8	počet metodických návštěv	181	72	168	124	13	558
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01						
10	počet obslužených knihoven	43	33	67	62	3	208
11	počet zpracovaných statistických výkazů	47	36	71	56	5	215
12	Vzdělávání knihovníků, semináře						
13	počet obslužených knihoven	5	5	34	26	60	130
14	počet všech vzdělávacích akcí	3	6	4	3	17	33
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci výkonu RF	3	6	4	3	9	25
16	z toho (z ř. 15): počet akcí realizovaných online	0	0	0	0	0	0
17	z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	0	0	4	0	5	9
18	počet všech účastníků	8	7	65	75	399	554
19	z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí v rámci RF	8	7	65	75	274	429
20	z toho (z ř. 19): počet účastníků online akcí	0	0	0	0	0	0
21	z toho (z ř. 19): počet účastníků akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	0	0	65	0	155	220
22	počet všech vyučovacích hodin	8	8	24	8	78	126
23	z toho (z ř. 22): počet vyučovacích hodin v rámci RF	8	8	24	8	39	87
24	z toho (z ř. 23): počet vyučovacích hodin na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	0	0	24	0	26	50
25	Porady						
26	počet obslužených knihoven	13	14	34	26	3	90
27	počet akcí	1	4	2	3	2	12
28	počet účastníků	18	41	38	60	21	178
29	Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit						
30	Počet obslužených knihoven	0	0	8	0	4	12
31	Počet akcí, zásahů	0	0	17	0	4	21
32	Pomoc při revizi a aktualizaci KF						
33	počet obslužených knihoven	4	3	15	15	0	37
34	z toho počet revidovaných knihoven	4	3	6	13	0	26
35	počet revidovaných knihovnických jednotek	17 681	10 931	8 871	46 697	0	84 180
36	počet aktualizovaných knihovnických jednotek	23 224	4 602	8 667	7 538	0	44 031

37	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF						
38	počet obslužených knihoven	31	24	13	53	0	121
39	počet nakoupených knihovních jednotek	3 089	2 194	606	2 950	0	8 839
40	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF						
41	počet obslužených knihoven	32	25	17	58	0	132
42	počet zpracovaných knihovních jednotek	3 218	2 720	1 264	3 115	0	10 317
43	Výměnný fond (v knihovních jednotkách)						
44	stav výměnného fondu k 31. 12. daného roku	27 900	11 089	26 864	45 927	0	111 780
45	roční přírůstek VF	1 008	635	983	1 591	0	4 217
46	roční úbytek VF	62	553	3 146	82	0	3 843
47	z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	1 006	635	884	1 591	0	4 116
48	z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků obce	0	0	0	0	0	0
49	z ř. 45 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů, příp. dary	2	0	99	0	0	101
50	Církulace VF						
51	počet obslužených knihoven	36	32	52	56	0	176
52	počet expedovaných souborů	129	75	233	174	0	611
53	počet svazků v souborech	8 203	4 974	8 020	8 467	0	29 664
54	Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)						
55	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu AKS	30	0	17	52	0	99
56	počet akcí, zásahů	54	0	32	110	0	196
57	Doprava v rámci výkonu RF						
58	počet obslužených knihoven	42	33	67	62	2	206
59	počet ujetých km	2 337	0	0	0	14 163	16 500
60	Výkaz financování regionálních funkcí knihoven						
61	(pouze z finančních prostředků kraje)	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023
62	Kraj	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký
63	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	MěK Česká Lípa	MěK Jablonec n. N.	MěK Semily	Okres Liberec	Krajská funkce	Celkem
64	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	278 899,10	183 759,86	232 745,41	435 436,72	15 985,00	1 146 826,09
65	z toho : nákup knihovního fondu	230 852,42	165 637,79	213 430,41	390 157,59	0,00	1 000 078,21
66	Spotřeba energie (číslo účtu 502)	49 443,00	4 892,16	0,00	0,00	0,00	54 335,16
67	Opravy a udržování (číslo účtu 511)	0,00	0,00	0,00	33 277,00	16 638,00	49 915,00
68	Cestovné (číslo účtu 512)	15 782,00	3 458,00	11 487,00	33 331,00	0,00	64 058,00
69	Ostatní služby (číslo účtu 518)	46 909,90	16 761,40	101 744,46	218 352,95	75 855,30	459 624,01
70	z toho : doprava	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
71	z toho : servis AKS	2 212,90	9 547,00	0,00	84 794,00	0,00	96 553,90
72	z toho : nákup licence na el. zdroje	10 040,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10 040,00
73	z toho : nákup knihovnických služeb	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
74	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	1 030 000,00	856 979,00	1 063 838,00	1 186 403,00	585 906,00	4 723 126,00
75	z toho : platy zaměstnanců	1 030 000,00	856 979,00	1 053 338,00	1 129 437,00	579 313,00	4 649 067,00
76	z toho : ostatní osobní náklady	0,00	0,00	10 500,00	56 966,00	6 593,00	74 059,00

77	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	343 234,00	285 499,00	356 028,37	381 749,00	195 807,00	1 562 317,37
78	Sociální náklady (zákoné a jiné s.n.) (číslo účtu 527 a 528)	18 932,00	46 257,58	21 156,76	23 728,00	11 718,00	121 792,34
79	Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	1 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 800,00
80	Ostatní provozní náklady (neuvedeny v ř. 64, 66 - 69, 74, 77 - 79)	0,00	2 393,00	0,00	17 395,00	0,00	19 788,00
81	Provozní náklady celkem (součet ř. 64, 66 - 69, 74, 77 - 80)	1 785 000,00	1 400 000,00	1 787 000,00	2 329 672,67	901 909,30	8 203 581,97
82	Investiční náklady	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
83	Náklady celkem (z krajské dotace) (součet ř. 81 a 82)	1 785 000,00	1 400 000,00	1 787 000,00	2 329 672,67	901 909,30	8 203 581,97
84							
85	Přidělená dotace (krajská)	1 785 000,00	1 400 000,00	1 787 000,00	2 329 672,67	1 056 682,00	8 358 354,67
86	Vráceno	0,00	0,00	0,00	0,00	154 772,70	154 772,70
90							
91	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní						
92	prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023
93	Náklady	0,00	54,82	0,00	0,00	0,00	54,82
94	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	0,00	54,82	0,00	0,00	0,00	54,82
95	z toho: na nákup knihovního fondu*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
96	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
97	z toho : platy zaměstnanců	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
98	z toho: ostatní osobní náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
99	Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
100	Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 94, 96, 99)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
101	Provozní náklady celkem (součet ř. 94, 96, 99, 100)	0,00	54,82	0,00	0,00	0,00	54,82
102	Investiční náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
103	Náklady celkem (součet ř. 101 + 102)	0,00	54,82	0,00	0,00	0,00	54,82
104							
105	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování**	783 300,70	474 038,09	158 811,97	700 024,00	0,00	2 116 174,76
106	Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí)	783 300,70	474 038,09	158 811,97	700 024,00	0,00	2 116 174,76
107	Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
108							
109	Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu						
110	(mimo prostředky určené na RF)***	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023	Rok 2023
111	Celkové částky, které knihovny získaly v daném roce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
112	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
113	Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
114							
115	Podíl obcí na nákupu výměnného fondu ****						
116	Počet obcí přispívajících na nákup výměnného fondu	0	0	0	0	0	0
117	Částka poskytnutá na výměnný fond (za přispívající obce celkem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zpracovala: PhDr. Michaela Staňková v březnu 2024 v Liberci

Text byl zpracován na základě podkladů knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí v Libereckém kraji.

Zřizovatelem Krajské vědecké knihovny v Liberci je Liberecký kraj.